

י"א-א. ה. אם כתבה למגילת הסוטה על שני דפין [בשני טורים],⁽¹⁾ הרי היא פסולה.

ומשום ד"ספר" אחד [לשון יחיד] אמר רחמנא, ולא שנים ושלושה ספרים.

ה. אם כתב במגילה אות אחת בלבד מסדר הפרשה, ומחק לתוך המים אות אחת [אותה אות], ושוב כתב אות אחת שלאחריה בסדר הפרשה, ומחק אות אחת [אותה אות], הרי היא פסולה. כלומר, המים פסולים מלהשקות בהם את הסוטה.

ומשום דכתיב בסוף פרשת סוטה "והעמיד את האשה לפני ה', ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת", ומשמע: עד שתהא המגילה כולה כאחד.⁽²⁾

ועתה מביאה הגמרא כמה ספיקות בדיני השקאת הסוטה:

א. בעי רבא:

אם כתב שתי מגילות לשם שתי סוטות, ומחקן לתוך כוס אחד, מהו?

ומבאר הגמרא את צדדי הספק:

האם נאמר: כתיבה לשמה בעינן — והאיכא!

כלומר: האם די במה שנכתבה מגילת כל אחת מהן בספר נפרד, וניכר בכתיבה שהיא נעשתה לשמה.

או דילמא, בעינן נמי מחיקה לשמה!

שהיות ואמרה תורה "ועשה לה", משמע שיעשנה לשמה, ולכן צריך שתהא המחיקה לכל אחת בכוס נפרד, כדי שתהא ניכרת המחיקה שהיא נעשית לשמה של האשה הזאת.⁽³⁾

ב. ועוד הסתפק רבא:

שכתב בעצמו דאין לו ראייה, רק מסברא חולק, ומאן ספין לחלוק על דברי רבותינו בעלי התוספות בסברא, ודבריו בטלים כנגד דברי התוספות.

2. הקשה בספר "מנחה חריבה": תיפוק ליה ממה שאמרו בכל מקום שמוחקים את שם הקדוש על המים, ואם כתיבה ומחיקה בכי האי גוונא מועילה, הרי אין כאן מחיקת שם הקדוש?! וסיים: "ושאלתי זה לכמה גדולים, ואין פותר לנכון".

3. א. נתבאר על פי רש"י; והתוספות בד"ה חזר, כתבו: "אבל לתוך כוס אחד, דאיכא למימר כל חדא [לכשתשה] שתייה מים דלאו דידה, לאו

1. "כדפיין של ספר תורה העשוין עמודים", רש"י; והתוספות סוברים, שאם היא כתובה ביריעה אחת, כשירה, והנידון הוא בשתי יריעות, ואפילו תפרם, [אחר הכתיבה, אבל קודם הכתיבה מועיל תפירה, "בית שמואל" אבן העזר קל ח, הביאו ה"מנחת חינוך" שסה לה ד"ה כתבה], ואם היתה יריעה אחת וחתכה, ועדיין מעורין החצאים, כשירה.

עוד כתבו: "והוא הדין — שיש פסול משום "שני ספרים" — אם כתב לה [כלומר: שכתבן לשמה או שמחקן לשמה, שאם לא כן הרי מבוואר בהמשך הגמרא שאין בכך פסול] שתי מגילות ומחקן לתוך כוס אחד"; וב"טורי אבן" [ראש השנה כז ב ד"ה אם] האריך לחלוק עליהם בזה, ראה שם; וכתב עליו ב"מנחת חינוך" שם, "ואינו מביא ראייה מוכרחת לדבריו, עיין שם

אם חזר וחילקן את המים המעורבים לשתי כוסות, מהו?

ומבאר הגמרא את צדדי הספק:

האם נאמר "יש ברירה", שהיות וחילק את המים לשתי כוסות, כאילו הוברר הדבר שבאותו חלק שהוא משקה את האחת נמצאת המגילה שלה, ובאותו חלק שהוא משקה את השניה נמצאת המגילה שלה, כי אין הסוטה צריכה לשתות בפועל את כל המים של המגילה שלה, אלא צריך שייראה כאילו התייחד לה, לשמה, כוס עם מים שבהם יש מחיקת מגילתה.

או שנאמר "אין ברירה", ואין חלוקת המים לשתי כוסות מייחדת את המים לכל סוטה בנפרד.⁽⁴⁾

ומסקינן: תיקו.

ד. בעי רבא:

ואם תמצא לומר שמחיקה לתוך כוס אחת אינה מועילה, היות ובעיני נמי מחיקה שתהא ניכרת לשמה —

אם מחקן בשתי כוסות, שבשעת מחיקה ניכרת היתה המחיקה שהיא לשמה, ושוב חזר ועירבן לשתי הכוסות, מהו?

ומבאר הגמרא את צדדי הספק:

האם נאמר: מחיקה שהיא ניכרת לשמה — בעיני, והאיכא!

או דילמא: הא, לאו דידה קא שתיא [זו אינה שותה את המים המיוחדים לה שנמחק בה מגילתה], והא, לאו דידה קא שתיא [ואף זו אינה שותה את המים המיוחדים לה שנמחקו בהם מגילתה]?

ג. ועוד הסתפק רבא:

ואם תמצא לומר: הא לאו דידה קא שתיא, והא לאו דידה קא שתיא:

4. ספק הגמרא נתבאר לפי פשוטו; אבל התוספות הקשו על זה:

א. "אי אית לן למימר ברירה בכי האי גוונא, אם כן כל התערובות שבעולם, יחזור ויחלק משום ברירה!"? [וראה בענין "ברירה" בתערובת איסור, בתוספות תמורה ל א ד"ה ואידך]!?

ב. "אמאי לא פשיט ליה מפרק קמא דראש השנה [יג ב], דקיימא לן: דיש בילה לשמן ויין, נמצא דאין ברירה בדבר לח"!?

ומכח קושיות אלו וקושיות אחרות, דחקו התוספות [כלשון האחרונים] בביאור דברי הגמרא, ודבריהם נראים משובשים וחסרים, וראה ב"קרבן אורה" ד"ה או דילמא.

כתבו התוספות בסוף ד"ה חזר: "וקא מיבעיא

מחיקה ניכרת היא [לשמה]" , וב"קרבן אורה" ד"ה או דילמא דדקדק כדברי התוספות, גם מלשון הרמב"ם, וראה שם.

וביאר שם, שבהכרח אין כוונת הגמרא להסתפק אם צריך מחיקה לשמה, שהרי כיון שמחק מגילה של כל אחת בנפרד, הרי זו מחיקה לשמה. ועוד הביא שם מגמרא בעירובין שצריך מחיקה לשמה [וראה גם לקמן כ ב], ולכן פירשו הראשונים כפי שפירשו [וראה עוד ב"מנחה חריבה"]; וב"כסף משנה" [סוטה ד יא] משמע שהבין את הגמרא כפשוטה, ראה שם.

ב. יש להסתפק: אם נידון הגמרא הוא במחיקת שתי מגילות לשני חצאי לוגין [כשיעור שנותנים בכלי לכל סוטה], או במחיקה למחצית הלוג בלבד?

נאמר בפרשת סוטה:

"והשביע אותה הכהן, ואמר אל האשה אם לא שכב איש אותך, ואם לא שטית טומאה תחת אישך, הנקי, ממי המרים המאררים האלה. ואת, כי שטית תחת אישך וכי נטמאת, ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך. והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה, ואמר הכהן לאשה, יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך, בתת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה. ובאו המים המאררים האלה במעיך, לצבות בטן ולנפיל ירך, ואמרה האשה אמן אמן. וכתב את האלות האלה הכהן בספר, ומחה אל מי המרים".

שתי שבועות האמורות בסוטה: "והשביע אותה הכהן", "והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה", למה?

ומפרש רבי זירא בשם רב:

שבועה אחת עם האלה שעמה, משביעין

אם השקה את הסוטה בסיב חלול כדרך שהתינוקות שותין [ובלשוננו: "קש"] – מהו?

וכמו כן, אם השקה אותה בשפופרת – מהו?

ומבארת הגמרא את צדדי הספק בשתי הבעיות:

האם דרך שתיה בכך, או שמא אין דרך שתיה בכך?

ומסקינן: תיקו. (5)

ה. בעי רב אשי:

אם נשפכו מהן, נשפך מחצי לוג המים שמחזק בהם את המגילה, ונשתיירו מהן, מהו? (6)

ומסקינן: תיקו. (7)

אמר רבי זירא אמר רב:

ישקה אותן ואם השקה כשר; ואם נשפכו המים הרי זה כותב מגילה אחרת ומביא מים אחרים, נשפכו ונשתייר מהן לא ישקה את השאר, ואם השקה כשר; ודינים אלו עלו ב"תיקו" בסוגיין, ומכל מקום פסק הרמב"ם שבדיעבד הוא כשר. וכתב ה"כסף משנה": "דמספיקא לא מחייבין לה", וב"קרן אורה" [ד"ה וכתב] תמה על זה: "אמאי אזלינן לקולא, ושרינן אותה לבעלה, כיון דמספיקא לן אי המים כשירין או פסוליין הדרא לספיקה, והרי היא כאילו לא שתתה כלל דאסורה לבעלה, וכל שכן הכא דאפשר להשקותה מגילה אחרת [וצריך ביאור האיך אפשר, דיש כאן ספק מחיקת השם]", וראה מה שהביאו בזה ב"ספר המפתח".

ליה: אי מיא לא בדקי לה משום דלא נמחקה כהלכתה, אי משום דטהורה היא; יתכן שכוונתם בזה לדברי ה"קהלות יעקב" סימן ה אות א, ראה שם בסוף דבריו.

5. הרמב"ם השמיט בעיא זו, וראה בזה ב"קרן אורה".

6. כתב ב"קרן אורה": דלכתחילה צריך להשקותה את כל חצי הלוג, וספק הגמרא הוא רק באם נשפך אם סגי במה שנשתייר, ראה שם.

7. כתב הרמב"ם [סוטה ד יא]: "מחקן לשני כוסות ועירבן וחזרו וחילקן בשני הכוסות, לא

אותה קודם שנמחקה מגילה.

ושבועה אחת עם האלה שעמה, משביעין אותה לאחר שנמחקה המגילה.⁽⁸⁾

מתקופה לה רבא:

והרי תרווייהו קודם שנמחקה מגילה הוא דכתיבין [הרי שתי השבועות כתובות בתורה קודם מחיקת המגילה], שהרי בסוף הפרשה נאמר "וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים"?!?

אלא, אמר רבא:

שבועה אחת היא שבועה שיש עמה אלה. שהשבועה קשורה אף באלה, וכמו שנאמר "והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה", ומפרש לה ואזיל, כיצד היא שבועה זו.

ושבועה אחת היא שבועה שאין עמה אלה. שבועה לחוד ואלה לחוד, שאין קשר בין השבועה לאלה.

והיינו, שתחילה משביע אותה הכהן, ואומר לה "משביעני עליך בשם ה', שיהא אמת מה שאמרת לפנינו שלא נטמאת", ואחר כך ממשיך ומסיים באלה הבאה מחמת ברכה "אם לא שכב איש אותך, ואם לא שטית טומאה תחת אישך, הנקי ממני המרים המאירים האלה."⁽⁹⁾

ומפרשת הגמרא: היכי דמי "שבועה שיש עמה אלה", כיצד היא שבועה זו? אמר רב עמרם אמר רב:

אומר לה: א. משביעני עליך שלא נטמאת [שאת אומרת אמת שלא נטמאת!].

וזו היא השבועה.

ב. ומשיך את דבריו: שאם נטמאת — יבואו ביד המים לצבות בטן ולנפיל ירך!

וזו היא האלה!⁽¹⁰⁾

אמר תמה רבא:

וסתירה, ואומר לה בלשון שהיא מכרת "אם לא שכב איש אותך וגו'".

10. א. נוסח הגמרא אינו הנוסח שנאמר בתורה, וראה מה שביאר ב"לקוטי הלכות" לדעת רב אשי בסוף הסוגיא, כיצד הנוסח המבואר בגמרא משתלב עם הנוסח שנאמר בתורה, [ויוכא שם בהערות], ולדעת רב לא פירש.

ב. כתב רש"י: משביעני עליך: בשם, ומזכיר שם; וב"הערות" העיר, דאף שבעלמא ודאי מהני שבועה בלי שם, ראה ר"ן ריש נדרים, אך בסוטה ודאי לא מהני בלי שם; וצריך טעם למה, שהרי השם שנאמר בתורה: "יתן ה' אותך לאלה" הוא באלה ולא בשבועה, ומנין שצריך שם לשבועה.

8. בפשוטו נראה, שמוחק את המגילה לפני שמתחיל "ואת, כי שטית", שהרי "ואת כי שטית" הוא תחילת הענין של "והשביע הכהן את האשה וגו' יתן ה' אותך".

9. נתבאר על פי "לקוטי הלכות", ראה שם; ולפי ביאור ה"לקוטי הלכות", הרי שלשון התורה: "והשביע אותה הכהן, ואמר אל האשה וגו'", הם שני דברים נפרדים:

א. "והשביע אותה הכהן" שלא נטמאת.
ב. "ואמר אל האשה" את הנוסח הכתוב בתורה.

וכן משמע מלשון הרמב"ם [סוטה ג ז]: ואחר כך משביעה הכהן בלשון שהיא מכרת, ומודיעה בלשונה שלא גרם לה אלא קינוי

ב. ואם נטמאת — יבואו בידך!

והיינו, שאומר לה [אחר השבועה הראשונה שאין עמה אלה]:

א. משביעני עליך בשם ד', שיהא אמת מה שאמרת לפנינו שלא נטמאת.

ב. "ואת כי [כלומר: אם] שטית תחת אישך וכי נטמאת, ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך —

יתן ד' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך, בתת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה, ובאו המים המאירים האלה במעיך לצבות בטן ולנפיל ירך".⁽¹²⁾

ובנוסח הזה יש שני דברים: האחד, השבעת האשה, שהיא אומרת אמן על השבעתה, ונשבעת בכך שלא נטמאת.

והשני, הטלת חומר השבועה על האלה, הגורמת לאלה שתחול.

והרי באופן זה שאתה אומר, נמצא שה"אלה" לחורא קיימא, וה"שבועה" לחורא קיימא! ? כלומר: הרי אין השבועה עולה על האלה, אלא שבועה שלא נטמאה, ואלה בלי שבועה אם נטמאה, ואין כאן "שבועת האלה".⁽¹¹⁾

אלא, אמר רבא:

"משביעני עליך שאם נטמאת יבואו בידך", היינו "שבועת האלה", שמשביע את האלה שתחול.^{(11)*}

אמר תמה רב אשי:

והרי "אלה" על האשה איכא, ו"שבועה" לאשה ליכא, שאין כאן אלא שבועה על האלה, שמשביע את האלה שתחול! ?

אלא, אמר רב אשי, כך אומר לה הכהן:

א. משביעני עליך שלא נטמאת.

השבועה, חלה האלה.

ויש להבהיר ענין זה של "השבעה", לפי שהוא חלוק מענין שבועה שנשבע אדם לאמת את דבריו, והוא חלוק גם מענין אלה וקללה.

12. א. נתבאר על פי "לקוטי הלכות".

ב. לשון הרמב"ם סוטה ג ז: "ואחר כך משביעה הכהן בלשון שהיא מכרת, ומודיעה בלשונה שלא גרם לה אלא קינוי סתירה שקינא לה בעלה ונסתרה, ואומר לה בלשון שהיא מכרת: "אם לא שכב איש אותך, ואם לא שטית טומאה תחת אישך, הנקי ממי המרים המאירים האלה, ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת, ויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך, יתן ה'

11. יש להסתפק: אם לדעת רב, אכן אין צריך שתהיה השבועה עולה על האלה, וכך צריך הוא לומר: שבועה לחוד ואלה לחוד; או, שלדעתו הלשון משמע, שהשבועה עולה גם על האלה. ומשמע כצד שני, שהרי אם אין צריך שתעלה השבועה על האלה, אם כן גם שבועה ראשונה היא שבועה שיש עמה אלה, שהרי אחר השבועה מוסיף את הנוסח האמור בתורה, וכמו שנתבאר לעיל בהערה, ואותו לשון הוא אלה, [וכמבואר לעיל במרא יז א, שהיא אלה מחמת ברכה, אם משום "מכלל הן אתה שומע לאו", אם משום ד"הנקי כתיב"].

11*. השבעת האלה שתחול, משמעותה היא הטלת חומר השבועה על האלה, ומכח חומר

מתניתין:

"אמן" מאיש זה, "אמן" מאיש אחר, כלומר: מכח דין "גלגול שבועה"⁽¹⁴⁾, הרי הוא משביעה שלא זינתה מאיש אחר, ונכלל בקבלתה שלא זינתה מאיש אחר, ואם זינתה מאיש אחר, אף שלא קינא לה ממנו הרי היא

על מה היא אומרת "אמן אמן", וכמו שנאמר: "ואמרה האשה אמן אמן":

"אמן" על האלה, "אמן" על השבועה.⁽¹³⁾

הספר [עמוד פא], ביאר את הטעם שהוצרכו להביא עוד מפרק שבועת העדות, כי רק השבועה היא זו שמועילה משום ש"כל העונה אמן כמוציא שבועה מפיו", כי היא צריכה להיות מושבעת מפי עצמה, ו"אמן" כמוהו כהוצאת שבועת המשביע בפיו של העונה; אבל דין האלה הוא שתיאמר על ידי כהן, אלא שהיא צריכה לקבל את האלה על עצמה, ולענין זה מועיל מה שאמרו "אמן בו קבלת דברים", ראה שם שהרחיב בזה.

14. מסוטה אנו למדים לכל התורה כולה, שאם נתחייב אדם לחבירו שבועה, שיכול הוא לגלגל עליו שבועה אף על חביעות אחרות שיש לו, ואף שאין עליהם סיבה לחיבו שבועה, והוא הנקרא: "גלגול שבועה", רש"י.

וראה היטב בדברי הגמרא בקדושין כו ב, שלמדו דין "גלגול שבועה" דוקא מהמשך המשנה: "אמן שלא שטיתי ארוסה ונשואה", וגם רש"י כתב כאן "ומכאן לגלגול שבועה מן התורה" דוקא על ארוסה ונשואה, ולא הזכיר כן גם על איש זה ואיש אחר; והטעם בזה כתבו התוספות ביבמות נח ב ד"ה על ידי [וראה גם בתוספות בקדושין שם] "לא בעי לאתויי [ללמוד] גלגול מגלגול דאיש אחר, דלא דמי, דגלגול דאיש אחר ראוי להשקות על ידו, אם היה מקנא על ידו וכו', אבל מגלגול דארוסה יליף שפיר דלאו בת השקאה היא כלל, ואפילו הכי מגלגל זנות דאירוסין", ומכל מקום מבואר שם בתוספות, דאף מאיש אחר מדין "גלגול שבועה" הוא.

אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה, ובאו כך המים המאירים האלה במעיך לצבות בטן ולנפיל ירך", וזה הוא נוסח התורה בדילוג הצוואות.

וכתב על זה ב"לקוטי הלכות": ודע, דמה שכתב הרמב"ם: "ואומר לה בלשון שמכרת אם לא שכב איש אותך וגו'", היינו שאומר לה מתחילה: משביעני עליך כלשון הגמרא, [וכן כתב הרמב"ם בהדיא: ואחר כך משביעה הכהן בלשון שהיא מכרת, ומודיעה בלשונה שלא גרם לה אלא קינוי וסתירה, ואומר לה בלשון שהיא מכרת אם לא שכב איש אותך", ומשמע שעושה שני דברים: משביעה, ואומר לה].

ויש לעיין, שהרי כתב הרמב"ם שם בהלכה ח "ואחר כך מביא מגילה של עור וכו' וכותב כל הדברים שהשביע אותה בהם, אות באות ומלה במלה", ולפי דברי ה"לקוטי הלכות" נמצא שכותב תחילה גם: משביעני עליך כלשון הגמרא, ובפשוטו סותר זה למבואר במשנה [יז א] "בא לו לכתוב את המגילה, מאיזה מקום הוא כותב: מואם לא שכב איש וגו'", ומשמע שאינו מוסיף תחילה כלום; ויש לדחות, שהמשנה אינה מבררת אלא מאיזה מקום בפרשה הוא מתחיל לכתוב; וראה עוד ב"ספר המפתח" מה שהביאו שם על דברי הרמב"ם.

13. כתבו התוספות: על מה היא אומרת אמן אמן, בפרק שלישי דמסכת שבועות: "כל העונה אמן כאילו מוציא שבועה מפיו", ובפרק שבועת העדות: "אמן: יש בו קבלה, יש בו שבועה, ויש בו האמנת דברים".

ובחידושי מרן רי"ז הלוי במכתבים שבסוף

(15) נבדקת.

"אמן" שלא שטייתי ארוסה ונשואה, כלומר: כשמשקה אותה כשהיא נשואה, הרי הוא

מגלגל עליה שבועה גם על זנות של אירוסין, והוא נכלל בקבלת האשה, והיא נבדקת הימנה. (16)

15. תוספת בענין גלגול בסוטה:

א. אם לא גלגלו עליה בפירוש, אין כאן שבועה על זנות עם אחר ואינה נבדקת ממנו, והוא הדין לכל הגלגולים שנזכרו במשנתנו; ונחלקו הראשונים, שיטת הרמב"ם היא שהגלגול תלוי בבעל אם ירצה או לא, ושיטת הריטב"א [קדושין כז ב] היא, שהכהן מגלגל אף בלא הבעל, ומיהו אף הוא אינו חייב לגלגל אלא אם ירצה, ראה כל זה ב"מנחת חינוך" מצוה שסה אות לד בנדמ"ח, וכן היא דעת עוד אחרונים, וכן נראה מלשון הרמב"ם כמו שכתבו האחרונים, כמבואר בהמשך ההערה; וראה מה שכתב הגר"א בשולחן ערוך חושן משפט סימן צד סק"ד.

והנה בתוספות בקדושין כז ב ד"ה אמן, מבואר, דבלשון התורה "ואת כי שטית תחת אישך", נכלל זנות בין מאיש זה ובין מאיש אחר, ואם כן לכאורה לגבי איש אחר אין זה תלוי ברצונו, שכך הוא הנוסח של התורה, [וראה "נמוקי יוסף" בבבא מציעא ב א מדפי הרי"ף, שהוכיח מ"אמן מאיש זה אמן מאיש אחר, אף על פי שאין בעלה תובעה אלא מאיש זה שקינא לה ונסתרה", שבית דין מגלגלין בלא תביעת התובע, ויש לפרש שבדוקא נקט גלגול זה].

אך ראה את לשון הרמב"ם [סוטה ד יז]: יש לבעל לגלגל עליה בשבועה [משמע לשון רשות, וכמו שכתב הגר"ז במכתבים בסוף הספר עמוד פא] שלא זינתה עם איש זה שקינא לה בו, ולא עם איש אחר, ושלא זינתה תחתיו משנתארסה וכו'; ומשמע שאף שבועה זו תלויה ברצונו של הבעל; [ויש לפרש טעמו, משום שנוסח התורה הוא על האלה ולא על השבועה לפי מה שנתפרש לעיל הערה 12 בשם

ה"לקוטי הלכות" בדעת הרמב"ם].

ב. משמע בפשוטו שהגלגול הוא בפה, אבל במגילה אינו מזכיר את הגלגולים; ומיהו קצת צריך עיון מלשון הרמב"ם [סוטה ג ח]: "וכותב כל הדברים שהשביע אותה בהם, אות באות ומלה במלה"; עוד יש לעיין, אם גם ב"אלה" הוא מגלגל את הכל.

וראה במאירי בפירוש המשנה שכתב דבר מחודש: "ואחר שהשביעה על הכל [היינו על כל הגלגולים], היתה אומרת "אמן" על הכל, ומסיימת בדבריה: שאם נטמאת, יהו אותן המים בודקין אותה, על הדרך שהשביעה.

16. א. תניא לקמן כח א: בזמן שהאיש מנוקה מעוון [שלא בא עליה משנאסרה עליו, רש"י], המים בודקין את אשתו, אין האיש מנוקה מעוון, אין המים בודקים את אשתו.

והוקשה להתוספות קדושין כז ב ד"ה ונקה, האיך היא נבדקת על זנות של אירוסין, והרי אם אכן זינתה באירוסין, הרי בא עליה באיסור כשנשאה, ואינו מנוקה מעוון!?! [ואין לומר שנכנסה לחופה ולא נבעלה, כפי שביארו שם בד"ה הכי; והוכיחו התוספות מזה, שעוון בשוגג אינו מעכב את הבדיקה.

ב. ורבינו עקיבא איגר [חלק ז סימן כה, הובא בליקוטים החדשים ליבמות נח א], תמה: מנין לפרש שאם זינתה תיבדק, והרי יש לפרש שהוא יכול לגלגל עליה שבועה שלא זינתה, אבל לא תיבדק?! ושוב הביא שם לדקדק כדברי התוספות גם מלשון רש"י ביבמות נח ב, ראה רש"י שם בד"ה רב נחמן, [וכן משמע מרש"י קדושין כז ב שהובא באות ה; וכן משמע מלשון הרמב"ם סוטה ד יז, ראה שם].